

Constantin Eduard

■ Studii:

A absolvit ca vice-șef de promoție atât studiile de licență – specializarea Drept, anul 2008 – cât și cele de masterat – specializarea Științe Penale, anul 2009 – organizate în cadrul Facultății de Drept și Științe Administrative a Universității „Ovidius” din Constanța.

În anul 2011 a absolvit Institutul Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților (INPPA), ulterior dobândind titlul profesional de avocat definitiv (mai 2012).

■ Activitatea:

Este membru al Baroului București din anul 2010, fiind primit în profesia de avocat în urma promovării Examenului național de primire în profesia de avocat organizat de către Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) la Facultatea de Drept „Simion Bărnuțiu” a Universității „Lucian Blaga” din municipiul Sibiu.

Între anii 2010-2012, în calitate de avocat stagiar, și-a exercitat profesia sub tutela unor avocați profesori reputați.

Din mai 2012 activează ca avocat definitiv în cadrul Cabinetului Individual de Avocat „Eduard Constantin”, în calitate de avocat titular, pledând cu precădere în cauze ce vizează domeniul criminalității organizate și al terorismului.

■ Publicații:

Articole științifice:

- Drepturi și libertăți în statul roman (coautor) – Analele Universității „Ovidius” Constanța, Seria: Drept și Științe Administrative, nr. 3 (2005);
- Legea voalului între moralitate și legalitate (coautor) – Analele Universității „Ovidius” Constanța, Seria: Drept și Științe Administrative, nr.1 (2007);
- Aspecte de drept comparat privitoare la infracțiunea de omor (coautor) – Analele Universității Ecologice din București, Seria: Drept, nr. 3 (2011);
- Răspunderea penală în cazul infracțiunilor privind regimul deșeurilor în contextul reglementărilor naționale și europene, Revista Română de Dreptul Mediului, nr. 1 (2012).

Monografii publicate:

- Infracțiunea de omor deosebit de grav. Studiu de doctrină și practică judiciară, ediția I, Editura Pro Universitară, București, 2010;
- Infracțiunea de omor deosebit de grav. Studiu de doctrină și practică judiciară, ediția II-a, revăzută și adăugită, Editura Pro Universitară, București, 2011.

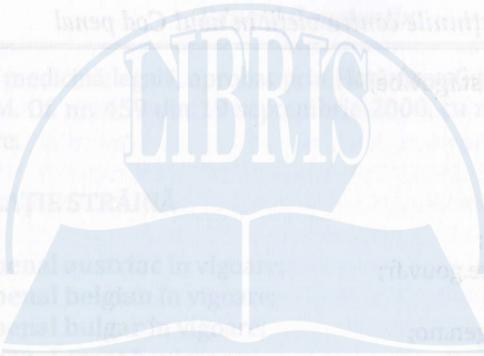
Eduard CONSTANTIN

În urmă înainte de săptămîna trecută am avut cîteva interviuri la televiziunile de specialitate din România și la emisiunile de televiziuni din Franța și Suedia. În cadrul emisiunii de televiziune sârbă „Lokalni ogranici” (din Belgrad), sâmbătă dimineață, am participat la un panel desfășurat de către societatea de televiziuni sârbească „RTB” (Radioteleviziunile Naționale ale României). Am participat la o emisiune de televiziune din Franța, emisă de către canalul „COPA”, în cadrul proiectului „COPA 2016”. În cadrul acestei emisiuni am discutat despre modul de aplicare a legei în cadrul instituției pe care o reprezintă, acțiunile care sunt desfășurate de către organizația mea, precum și despre moștenirea românească în cadrul activității profesionale și cîteva aspecte legate de relația româno-sârboasă.

Infracțiunile contra vieții în noul Cod penal

Universul Juridic
București
-2016-

LIBRIS

Instituților de mediu și sănătate, publicat în 2000, cu numărul ISSN 1200-0000, cu adresa www.libris.ro, la adresa nr. 101, strada Obor, sector 1, București.

B. LEGISLATIE STRĂINĂ

1. Codul penal austriac în vigoare; www.vog.com/legislatie/www.51
2. Codul penal belgian în vigoare; www.jud.jmf.www.81
3. Codul penal bulgar în vigoare; www.snsr.bg/www.41
4. Codul penal canadien în vigoare; www.skl.ca/www.21
5. Codul penal elvețian în vigoare; www.juridis.ch/www.81
6. Codul penal finlandez în vigoare; www.djtu-dhudsseagista/www.51
7. Codul penal francez în vigoare; www.jdg.jmf.www.81
8. Codul penal german în vigoare; www.dq.vog.mis.zpssv\www.91
9. Codul penal italian în vigoare; www.juridis.ch/www.20
10. Codul penal moldovenesc în vigoare; www.lex.moldova.md/www.15
11. Codul penal norvegian în vigoare; www.ris.no/juridis\www.52
12. Codul penal polonez în vigoare; www.juridis.ch/www.52
13. Codul penal spaniol în vigoare; www.vog.es/juridis\www.48
14. Codul penal suedez în vigoare;
15. Codul penal maghiar în vigoare;
16. Legea belgiană din 28 mai 2002 privind evanescența.

C. LEGISLATIE INTERNATIONALĂ

1. Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale ratificată de România prin Legea nr. 38 din 18 mai 1994;
2. Declarația universală a drepturilor omului semnată de România la 10 decembrie 1955;
3. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice ratificat de România prin Decretul nr. 212 din 31 octombrie 1974.

V. SITE-URI WEB

1. www.admin.ch
2. www.hc.be
3. www.ee.ro
4. www.diritti.it
5. www.adm.cse.it

Cuprins

LISTĂ DE ABREVIERI	5
PREFATĂ.....	7
INTRODUCERE.....	9
CAPITOLUL I	
CONSIDERAȚII PRELIMINARE.....	13
Secțiunea I. Caracteristici generale privind infracțiunile contra vieții.....	13
Subsecțiunea 1.1.1. Cadrul de reglementare și specificul infracțiunilor	13
Subsecțiunea 1.1.2. Obiectul juridic.....	19
Subsecțiunea 1.1.3. Obiectul material.....	22
Subsecțiunea 1.1.4. Subiecții infracțiunilor	23
Subsecțiunea 1.1.5. Locul și timpul săvârșirii infracțiunilor	24
Subsecțiunea 1.1.6. Latura obiectivă	25
Subsecțiunea 1.1.7. Latura subiectivă.....	26
Subsecțiunea 1.1.8. Formele infracțiunilor.....	26
Subsecțiunea 1.1.9. Variantele infracțiunilor	27
Subsecțiunea 1.1.10. Sancțiuni.....	27
Subsecțiunea 1.1.11. Aspekte procesuale	27
Secțiunea a II-a. Referințe istorice privind infracțiunile contra vieții.....	27
Subsecțiunea 1.2.1. Infracțiunile contra vieții în antichitate	27
Subsecțiunea 1.2.2. Infracțiunile contra vieții în epoca medievală.....	30
Subsecțiunea 1.2.3. Infracțiunile contra vieții în epoca modernă	32
Subsecțiunea 1.2.4. Infracțiunile contra vieții în contemporaneitate	37
Secțiunea a III-a. Elemente de drept comparat privind infracțiunile contra vieții	38
Subsecțiunea 1.3.1. Infracțiunile contra vieții în Codul penal francez.....	38
Subsecțiunea 1.3.2. Infracțiunile contra vieții în Codul penal belgian.....	45
Subsecțiunea 1.3.3. Infracțiunile contra vieții în Codul penal elvețian	49

Subsecțiunea 1.3.4. Infracțiunile contra vieții în Codul penal german.....	51
Subsecțiunea 1.3.5. Infracțiunile contra vieții în Codul penal italian	53
Subsecțiunea 1.3.6. Infracțiunile contra vieții în codurile penale ale altor state europene	56
Secțiunea a IV-a. Elemente metodologice privind investigarea criminalistică a infracțiunilor contra vieții.....	58
Subsecțiunea 1.4.1. Cercetarea la fața locului	58
Subsecțiunea 1.4.2. Elaborarea și verificarea versiunilor de anchetă	63
Subsecțiunea 1.4.3. Identificarea victimei	73
Subsecțiunea 1.4.4. Alte activități destinate investigării criminalistice	78
CAPITOLUL AL II-LEA	
OMORUL	82
Secțiunea I. Conținut legal și caracterizare	82
Secțiunea a II-a. Condiții preexistente	82
Subsecțiunea 2.2.1. Obiectul juridic.....	82
Subsecțiunea 2.2.2. Obiectul material.....	83
Subsecțiunea 2.2.3. Subiecții infracțiunii	84
Subsecțiunea 2.2.4. Locul și timpul săvârșirii infracțiunii.....	87
Secțiunea a III-a. Conținutul constitutiv.....	87
Subsecțiunea 2.3.1. Latura obiectivă.....	87
Subsecțiunea 2.3.2. Latura subiectivă.....	89
Secțiunea a IV-a. Forme, modalități, sancțiuni și aspecte procesuale.....	92
Subsecțiunea 2.4.1. Forme	92
Subsecțiunea 2.4.2. Modalități	93
Subsecțiunea 2.4.3. Sancțiuni	93
Subsecțiunea 2.4.4. Aspecte procesuale	94
Secțiunea a V-a. Explicații complementare	94
Subsecțiunea 2.5.1. Legătura cu alte infracțiuni	94
Subsecțiunea 2.5.2. Legea penală mai favorabilă	95
CAPITOLUL AL III-LEA	
OMORUL CALIFICAT	96
Secțiunea I. Conținut legal și caracterizare.....	96
Secțiunea a II-a. Condiții preexistente	98
Subsecțiunea 3.2.1. Obiectul juridic.....	98
Subsecțiunea 3.2.2. Obiectul material.....	99

Subsecțiunea 3.2.3. Subiecții infracțiunii	99
Subsecțiunea 3.2.4. Locul și timpul săvârșirii infracțiunii.....	101
Secțiunea a III-a. Conținutul constitutiv	101
Subsecțiunea 3.3.1. Latura obiectivă	101
Subsecțiunea 3.3.2. Latura subiectivă.....	101
Secțiunea a IV-a. Forme, modalități, sancțiuni și aspecte procesuale	102
Subsecțiunea 3.4.1. Forme	102
Subsecțiunea 3.4.2. Modalități	104
Subsecțiunea 3.4.3. Sancțiuni	104
Subsecțiunea 3.4.4. Aspecte procesuale.....	104
Secțiunea a V-a. Elementele circumstanțiale	105
Subsecțiunea 3.5.1. Omorul săvârșit cu premeditare	105
Subsecțiunea 3.5.2. Omorul săvârșit din interes material	107
Subsecțiunea 3.5.3. Omorul săvârșit pentru a se sustrage ori pentru a sustrage pe altul de la tragerea la răspundere penală sau de la executarea unei pedepse	108
Subsecțiunea 3.5.4. Omorul săvârșit pentru a îmlesni sau a ascunde săvârșirea altelui infracțiuni	110
Subsecțiunea 3.5.5. Omorul săvârșit de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune de omor sau o tentativă la infracțiunea de omor	111
Subsecțiunea 3.5.6. Omorul săvârșit asupra a două sau mai multor persoane.....	114
Subsecțiunea 3.5.7. Omorul săvârșit asupra unei femei gravide	117
Subsecțiunea 3.5.8. Omorul săvârșit prin cruzimi.....	118
Secțiunea a VI-a. Explicații complementare	122
Subsecțiunea 3.6.1. Legătura cu alte infracțiuni.....	122
Subsecțiunea 3.6.2. Legea penală mai favorabilă.....	122
CAPITOLUL AL IV-LEA	
UCIDEREA LA CEREREA VICTIMEI	124
Secțiunea I. Conținut legal și caracterizare	124
Secțiunea a II-a. Condiții preexistente.....	124
Subsecțiunea 4.2.1. Obiectul juridic.....	124
Subsecțiunea 4.2.2. Obiectul material.....	125
Subsecțiunea 4.2.3. Subiecții infracțiunii	125
Subsecțiunea 4.2.4. Locul și timpul săvârșirii infracțiunii.....	126
Secțiunea a III-a. Conținutul constitutiv	126
Subsecțiunea 4.3.1. Latura obiectivă	126
Subsecțiunea 4.3.2. Latura subiectivă	127

Secțiunea a IV-a. Forme, modalități, sancțiuni și aspecte procesuale.....	128
Subsecțiunea 4.4.1. Forme	128
Subsecțiunea 4.4.2. Modalități	129
Subsecțiunea 4.4.3. Sancțiuni	129
Subsecțiunea 4.4.4. Aspecte procesuale	129
Secțiunea a V-a. Explicații complementare.....	129
Subsecțiunea 4.5.1. Legătura cu alte infracțiuni	129
Subsecțiunea 4.5.2. Legea penală mai favorabilă	129

CAPITOLUL AL V-LEA

DETERMINAREA SAU ÎNLESNIREA SINUCIDERII	131
Secțiunea I. Conținut legal și caracterizare.....	131
Secțiunea a II-a. Condiții preexistente	133
Subsecțiunea 5.2.1. Obiectul juridic.....	133
Subsecțiunea 5.2.2. Obiectul material.....	133
Subsecțiunea 5.2.3. Subiecții infracțiunii	133
Subsecțiunea 5.2.4. Locul și timpul săvârșirii infracțiunii.....	135
Secțiunea a III-a. Conținutul constitutiv.....	135
Subsecțiunea 5.3.1. Latura obiectivă.....	135
Subsecțiunea 5.3.2. Latura subiectivă.....	137
Secțiunea a IV-a. Forme, modalități, sancțiuni și aspecte procesuale.....	137
Subsecțiunea 5.4.1. Forme	137
Subsecțiunea 5.4.2. Modalități	138
Subsecțiunea 5.4.3. Sancțiuni	138
Subsecțiunea 5.4.4. Aspecte procesuale	139
Secțiunea a V-a. Explicații complementare.....	139
Subsecțiunea 5.5.1. Legătura cu alte infracțiuni	139
Subsecțiunea 5.5.2. Legea penală mai favorabilă	139

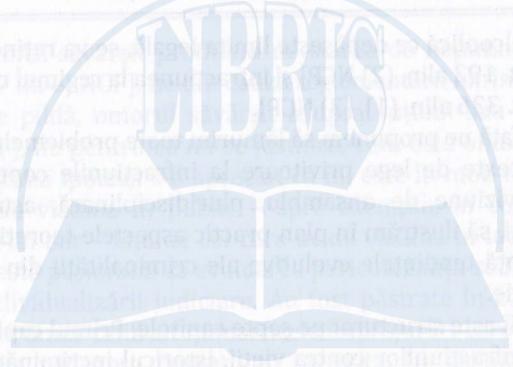
CAPITOLUL AL VI-LEA

UCIDEREAN DIN CULPĂ	141
Secțiunea I. Conținut legal și caracterizare.....	141
Secțiunea a II-a. Condiții preexistente	142
Subsecțiunea 6.2.1. Obiectul juridic.....	142
Subsecțiunea 6.2.2. Obiectul material.....	143
Subsecțiunea 6.2.3. Subiecții infracțiunii	143
Subsecțiunea 6.2.4. Locul și timpul săvârșirii infracțiunii.....	143
Secțiunea a III-a. Conținutul constitutiv.....	143
Subsecțiunea 6.3.1. Latura obiectivă.....	143
Subsecțiunea 6.3.2. Latura subiectivă.....	144

Secțiunea a IV-a. Forme, modalități, sancțiuni și aspecte procesuale.....	148
Subsecțiunea 6.4.1. Forme	148
Subsecțiunea 6.4.2. Modalități.....	149
Subsecțiunea 6.4.3. Sancțiuni	149
Subsecțiunea 6.4.4. Aspecte procesuale.....	150
Secțiunea a V-a. Explicații complementare.....	150
Subsecțiunea 6.5.1. Legătura cu alte infracțiuni.....	150
Subsecțiunea 6.5.2. Legea penală mai favorabilă.....	150

CAPITOLUL AL VII-LEA

STUDIU DE CAZ.....	153
Secțiunea I. Evoluția infracțiunilor contra vieții, în perioada 2004-2015, în România	153
Subsecțiunea 7.1.1. Dinamica infracțiunilor de omor.....	153
Subsecțiunea 7.1.2. Dinamica infracțiunilor de pruncucidere	155
Subsecțiunea 7.1.3. Dinamica infracțiunilor de ucidere din culpă.....	157
Secțiunea a II-a. Indicatori relevanți privind distribuția persoanelor condamnate definitiv pentru infracțiuni contra vieții, în perioada 2004-2015, în România	159
Subsecțiunea 7.2.1. Genderul.....	159
Subsecțiunea 7.2.2. Vârstă	159
Subsecțiunea 7.2.3. Antecedentele penale	165
Secțiunea a III-a. Practică judiciară	169
Subsecțiunea 7.3.1. Speța nr. 1	169
Subsecțiunea 7.3.2. Speța nr. 2	179
Subsecțiunea 7.3.3. Speța nr. 3	185
CONCLUZII	210
BIBLIOGRAFIE.....	240

cum este de răsărit că în cadrul legii privind infracțiunile contra vieții nu se regăsește nici o mențiune privind faptul că un minor de vîrstă de 13 ani și mai mic nu poate fi considerat victimă în cadrul unei infracțiuni contra vieții. În cadrul legii privind infracțiunile contra vieții, se regăsește că minorul de vîrstă de 13 ani nu poate fi considerat victimă în cadrul unei infracțiuni contra vieții, deoarece minorul de vîrstă de 13 ani nu poate să fie determinat să facă ceea ce este obligatoriu să facă sau să nu facă. În cadrul legii privind infracțiunile contra vieții, se regăsește că minorul de vîrstă de 13 ani nu poate fi considerat victimă în cadrul unei infracțiuni contra vieții, deoarece minorul de vîrstă de 13 ani nu poate să fie determinat să facă ceea ce este obligatoriu să facă sau să nu facă.

În ce privește determinarea sau îndesinarea sinuciderii, se consacră o reglementare distinctă între fapta care a fost urmată doar de o încercare de sinucidere și cea care a condus la sinuciderea victimei. De asemenea, se prevede un tratament sancționator diferențiat după cum faptele nu sunt săvârșite de o persoană cu discernământul nealterat, fapt de un minor cu vîrstă cuprinsă între 13-18 ani ori fapt de o persoană cu discernământul distins sau fapt de un minor care nu a înăpărat vîrstă de 13 ani ori fapt de o persoană lipsită de discernământ. În ultima ipoteză, se poate să vorba de o hotărâre luată de cel în cauză faptă a fost săvârșită în fel că și infracțiunea de omor.

Reglementarea uciderei din culpă a fost simplificată, renunțându-se la o parte din cele variajile prevăute în lege și suplindu-se prin aplicarea regulilor de sancționare și procedurale de infracțiuni. Așadar, în cazul săvârșirii unei ucideri din culpă de către un condamnat de vehicul cu tracțiune mecanică având

Capitolul I

Considerații preliminare

Secțiunea I. Caracteristici generale privind infracțiunile contra vieții

Subsecțiunea 1.1.1. Cadrul de reglementare și specificul infracțiunilor

În noul Cod penal¹, infracțiunile contra vieții sunt reglementate în Titlul I, „Infracțiuni contra persoanei”, Capitolul I, „Infracțiuni contra vieții”, sub următoarele denumiri marginale: Omorul (art. 188), Omorul calificat (art. 189), Uciderea la cererea victimei (art. 190), Determinarea sau înglesirea sinuciderii (art. 191) și Uciderea din culpă (art. 192).

Noua reglementare prezintă unele deosebiri, raportat la Codul penal din 1969², care vizează pe de o parte sistematizarea și titulatura materiei, iar pe de altă parte faptele incriminate.

Astfel, în Codul penal din 1969, infracțiunile contra vieții sunt incluse în Titlul al II-lea, „Infracțiuni contra persoanei”, Capitolul I, „Infracțiuni contra vieții, integritatei corporale și sănătății”, Secțiunea I, „Omiciderea”, și au următoarele denumiri: Omorul (art. 174 C. pen. 1969), Omorul calificat (art. 175 C. pen. 1969), Omorul deosebit de grav (art. 176 C. pen. 1969), Pruncuciderea (art. 177 C. pen. 1969), Uciderea din culpă (art. 178 C. pen. 1969) și Determinarea sau înglesirea sinuciderii (art. 179 C. pen. 1969).

¹ Noul Cod penal a fost adoptat prin Legea nr. 286/2009 și a fost publicat în M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009, ulterior fiind modificat și completat prin: Legea nr. 27/2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 180/20 martie 2012); Legea nr. 63/2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 258 din 19 aprilie 2012); Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012); Legea nr. 159/2014 pentru abrogarea art. 276 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014). Acest Cod a intrat în vigoare la 1 februarie 2014.

² Codul penal din 1969 a fost adoptat prin Legea nr. 15/1968, fiind republicat în M. Of. nr. 65 din 16 aprilie 1997, cu modificările și completările ulterioare. Acest Cod a fost abrogat la 1 februarie 2014 prin Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal.

Așa cum se poate observa, în noul Cod penal, spre deosebire de Codul penal din 1969, infracțiunile contra vieții sunt cuprinse într-un capitol distinct, denumit simplu „*Infracțiuni contra vieții*”, acestea fiind separate astfel de infracțiunile contra integrității corporale sau sănătății, care au fost incluse deopotrivă într-un alt capitol distinct.

De asemenea, referitor la faptele incriminate, noua lege penală, în disonanță cu legea penală anterioară, incriminează uciderea la cererea victimei ca variantă atenuată a omorului simplu, această incriminare fiind întemeiată pe concepția că cererea sau consumămantul victimei de a se săvârși o infracțiune împotriva ei atrage după sine o atenuare sau chiar o înlăturare a răspunderii penale a făptuitorului, consumămantul persoanei vătămate fiind de altfel consacrat ca și cauză justificativă în art. 22 NCP, fără însă să opereze și în cazul infracțiunilor contra vieții. Ca variantă agravată a omorului simplu, legea actuală reglementează omorul calificat, care însă prezintă mai multe ipoteze ale omorului deosebit de grav, faptă incriminată în Codul penal din 1969. În privința infracțiunii de pruncucidere, spre deosebire de reglementarea anterioară, noul Cod penal include această infracțiune în grupul de infracțiuni săvârșite asupra unui membru de familie, sub o altă denumire marginală, respectiv „*Uciderea ori vătămarea nou-născutului săvârșită de către mamă*” (art. 200).

Deși legea penală în vigoare cuprinde un capitol denumit sugestiv „*Infracțiuni contra vieții*”, totuși sfera faptelor care aduc atingere vieții persoanei nu se restrâng doar la faptele incriminate în acest capitol, existând și alte infracțiuni care lezează viața persoanei, însă în plan subsidiar, cum sunt uciderea ori vătămarea nou-născutului săvârșită de către mamă [art. 200 alin. (1) NCP]¹, violul care a avut ca urmare moartea victimei [art. 218 alin. (4) NCP]², tâlhăria sau pirateria urmată de moartea victimei (art. 236 NCP)³, ultrajul judiciar (art. 279 NCP)⁴, precum și alte infracțiuni complexe. Aceste infracțiuni, care pot

¹ Art. 200 alin. (1) NCP: „*Uciderea copilului nou-născut imediat după naștere, dar nu mai târziu de 24 ore, săvârșită de către mama aflată în stare de tulburare psihică se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.*”

² Art. 218 alin. (1) NCP: „*Raportul sexual, actul sexual oral sau anal cu o persoană, săvârșit prin constrângere, punere în imposibilitatea de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.*”; Art. 218 alin. (2) NCP: „*Cu aceeași pedeapsă se sanctionează orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise în condițiile alin. (1).*”; Art. 218 alin. (4) NCP: „*Dacă fapta a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 18 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.*”

³ Art. 236 NCP: „*Dacă faptele prevăzute în art. 233-235 au avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 18 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.*”

⁴ Art. 279 alin. (1) NCP: „*Amenințarea, lovirea sau alte violențe, vătămarea corporală, lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte ori omorul, săvârșite împotriva unui judecător sau*

fi săvârșite cu intenție directă sau indirectă ori cu intenție depășită (praeter-intenție), au un obiect juridic complex, respectiv un obiect juridic principal și unul secundar, relațiile sociale care depind de viața persoanei ca valoare socială, formând obiectul juridic secundar.

Specificitatea acestei categorii de infracțiuni rezidă în gravitatea lor deosebită, fiind apte să conducă la suprimarea vieții persoanei. Viața este cel mai important atribut al ființei umane, fără de care celelalte atrbute, respectiv integritatea corporală, sănătatea, libertatea fizică sau psihică, libertatea vieții sexuale, sunt lipsite de relevanță socială și umană. Preeminența vieții persoanei rezidă și în faptul că omul este creatorul tuturor bunurilor materiale și spirituale din societate; transmise din generație în generație, aceste valori au asigurat și asigură progresul continuu al omenirii. Numai omul, spre deosebire de toate celelalte ființe, este acela care reușește să-și domine pornirile primare, să acționeze conștient și să se compore pe baza unor principii fundamentale de viață, care țin seama de ceea ce este mai bun, adevărat și drept în relațiile sociale. De asemenea, numai el este capabil să se perfecționeze continuu, să-și examineze critic comportamentul, să se lase influențat de regulile de conduită din societate (elaborate în decursul timpului tot de către oameni), și să acționeze cu devotament și pasiune pentru realizarea marilor idealuri ale omenirii¹.

Spre deosebire de Codul penal din 1969, în care partea specială debuta cu infracțiunile contra siguranței statului, în noul Cod penal, în sfârșit, partea specială debutează cu infracțiunile contra vieții, recunoscându-se astfel, și sub aspect penal, importanța deosebită a vieții unei persoane în bunul mers al societății.

Necesitatea protejării vieții prin cele mai dure mijloace de drept penal este impusă de faptul că atingerea adusă vieții nu mai poate fi reparată, instalarea morții fiind un proces ireversibil. Într-o asemenea situație nu se mai poate aplica principiul *restitutio in integrum*. Dacă în cazul patrimoniului sau al altor valori sociale pot fi ameliorate efectele negative ale tulburării la care acestea au fost supuse sau chiar există posibilitatea unei restabiliri a situației anterioare,

procuror aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu, se sanctionează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu jumătate.”; Art. 279 alin. (2) NCP: „*Săvârșirea unei infracțiuni împotriva unui judecător sau procuror ori împotriva bunurilor acestuia, în scop de intimidare sau de răzbunare, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, se sanctionează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu jumătate.*”; Art. 279 alin. (3) NCP: „*Cu aceeași pedeapsă se sanctionează faptele comise în condițiile alin. (2), dacă privesc un membru de familie al judecătorului sau al procurorului.*”; Art. 279 alin. (4) NCP: „*Dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător și faptelor comise împotriva unui avocat în legătură cu exercitarea profesiei.*”

¹ Alexandru Boroi, *Infracțiuni contra vieții*, Editura All Beck, București, 1999, p. 1.

prejudiciul adus vieții, ca valoare socială, nu mai poate fi remediat niciodată. Prin comiterea faptelor de omucidere, se pune în primejdie întreaga societate, întrucât, fără respectarea vieții persoanei, nu poate fi concepută existența pașnică a membrilor colectivității și, în mod implicit, nici existența colectivității însăși¹.

Noțiunea de viață ocupă un loc aparte în preocupările gânditorilor din toate timpurile. Ei au încercat să definească esența vieții, valoarea ei individuală, socială, spirituală, sensurile și scopurile acesteia. Viața este bunul cel mai de preț al omului. Pe oricare treaptă a dezvoltării sale, omul și-a apărat viața, individual sau colectiv, anarchic sau sub rigorile legii, prin toate mijloacele de care a dispus în acest scop².

Constituția României³, ca lege fundamentală, statuează în art. 22 alin. (1) că „*dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică sunt garantate*”, iar în alin. (3) al aceluiași articol este stipulat faptul că „*pedeapsa cu moartea este interzisă*”. Trebuie să facem precizarea că prin Constituție se statuează anumite principii și idealuri; în cazul nostru, apărarea dreptului la viață al persoanei este concretizată prin mijlocirea dreptului penal.

Legea penală, ca expresie a voinei societății, apără viața omului nu ca pe bun individual, ci ca pe un bun social, ca pe o valoare supremă pentru existența colectivității însăși. Aceasta îl îndreptăște pe legiuitor să pretindă tuturor cetățenilor să-și respecte reciproc viața și să se abțină de la orice fapte care ar aduce atingere acestei valori sociale și implicit intereselor vitale ale comunității. Fiind strâns legată de interesele întregului grup social, viața omului își dobânză deosebită adevărata ei semnificație și valoare numai în cadrul relațiilor sociale; numai raportată la aceste relații viața devine un drept la viață al omului întrucât dreptul nu reglementează decât relații sociale și nu o ipotetică relație a individului cu el însuși⁴.

¹ Gheorghe Diaconescu și Constantin Duvac, *Tratat de drept penal. Partea specială*, Editura C.H. Beck, București, 2009, p. 72.

² *Idem*, p. 75-76.

³ Constituția României, în forma inițială, a fost adoptată în ședința Adunării Constituante din 21 noiembrie 1991, a fost publicată în M. Of. nr. 233 din 21 noiembrie 1991 și a intrat în vigoare în urma aprobării ei prin referendumul național din 8 decembrie 1991. Legea de revizuire a Constituției României nr. 429/2003, a fost aprobată prin referendumul național din 18-19 octombrie 2003 și a intrat în vigoare la data de 29 octombrie 2003, data publicării în M. Of. nr. 758 din 29 octombrie 2003 a Hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 22 octombrie 2003, pentru confirmarea rezultatului referendumului național. Constituția României a fost republicată în M. Of. nr. 767 din 31 octombrie 2003.

⁴ Alexandru Boroi, *op. cit.*, p. 5.

Deși dreptul la viață este un drept absolut (opozabil *erga omnes*), căruia îi corespunde obligația generală și negativă de a nu i se aduce atingere, acesta suportă totuși unele restrângerile ce sunt prevăzute și în noul Cod penal, însă cu unele diferențe raportat la Codul penal din 1969. Dacă în legea penală anterioară aceste restrângerile își găseau expresia în cauzele care înălță caracterul penal al faptei, respectiv legitima apărare – art. 44 C. pen. 1969, starea de necesitate – art. 45 C. pen. 1969, constrângerea fizică și constrângerea morală – art. 46 C. pen. 1969, cazul fortuit – art. 47 C. pen. 1969, irresponsabilitatea – art. 48 C. pen. 1969, beția – art. 49 C. pen. 1969, minoritatea făptuitorului – art. 50 C. pen. 1969, în legea penală actuală, restrângerile dreptului la viață își găsesc expresia în cauzele justificative, respectiv legitima apărare – art. 19 NCP, starea de necesitate – art. 20 NCP, exercitarea unui drept sau îndeplinirea unei obligații – art. 21 NCP, și în cauzele de neimputabilitate, respectiv constrângerea fizică – art. 24 NCP, constrângerea morală – art. 25 NCP, excesul neimputabil – art. 26 NCP, minoritatea făptuitorului – art. 27 NCP, irresponsabilitatea – art. 28 NCP, intoxicația – art. 29 NCP, eroarea de drept – art. 30 alin. (5) NCP, cazul fortuit – art. 31 NCP. În măsura în care se face dovada existenței vreunei dintre cauzele enunțate, cel care a suprimit viața unei persoane nu va răspunde penal întrucât nu există infracțiune, aceasta fiind singurul temei al răspunderii penale, așa cum statuează art. 15 alin. (2) NCP. În cazul infracțiunilor contra vieții, consimțământul persoanei vătămate (art. 22 NCP), deși este calificat drept o cauză justificativă, dar și eroarea de fapt [art. 30 alin. (1) NCP], deși este calificată drept o cauză de neimputabilitate, nu exonerează făptuitorul de răspundere penală, întrucât, în privința primei cauze, legea lipsește de efecte această cauză în mod expres¹, iar, în privința celei de-a doua cauze, legea ocrotește viața persoanei în general, fără să aibă vreo relevanță identitatea victimei.

Despre restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, Constituția României în art. 53 alin. (1) prevede următoarele: „*Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav*.”, iar în alin. (2) din același articol arată următoarele: „*Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății*.”

¹ Art. 22 alin. (2) NCP: „*Consimțământul persoanei vătămate nu produce efecte în cazul infracțiunilor contra vieții, precum și atunci când legea exclude efectul justificativ al acestuia*.”

Tabelul nr. 2. Dinamica infracțiunilor de omor care au fost sesizate la nivelul Poliției Române, în perioada 2004-2015.

Anul	Infracțiuni de omor (art. 174-176 C. pen. 1969, art. 188-189 NCP)	Creștere sau descreștere în raport cu anul 2004 (%)
2004	1.095	-
2005	954	- 12,87
2006	855	- 21,91
2007	781	- 28,67
2008	852	- 22,19
2009	813	- 25,75
2010	834	- 23,83
2011	777	- 29,04
2012	912	- 16,71
2013	805	- 26,48
2014	672	- 38,63
2015	669	- 38,91
Total	10.019	-

Sursa: Inspectoratul General al Poliției Române

Așa cum se poate observa din tabelul nr. 2, față de anul 2004, în anii următori s-a înregistrat o scădere a numărului infracțiunilor de omor sesizate la nivelul Poliției Române, tendința generală fiind una descendentală; cea mai mare scădere s-a înregistrat în anul 2015, procentajul negativ fiind de 38,91%.

În continuare, vom face referire la evoluția ratei infracțiunilor de omor sesizate la nivelul Poliției Române, în perioada 2004-2015 (a se vedea tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3. Dinamica ratei infracțiunilor de omor sesizate la nivelul Poliției Române, în perioada 2004-2015, raportat la populația medie anuală la nivel național de: 21.521.142 locuitori în anul 2004; 21.382.354 locuitori în anul 2005; 21.257.016 locuitori în anul 2006; 21.130.503 locuitori în anul 2007; 20.635.460 locuitori în anul 2008; 20.440.290 locuitori în anul 2009; 20.294.683 locuitori în anul 2010; 20.199.059 locuitori în anul 2011; 20.095.996 locuitori în anul 2012; 20.020.074 locuitori în anul 2013; 19.947.311 locuitori în anul 2014; 19.870.647 locuitori în anul 2015.

Anul	Rata infracțiunilor de omor la 100.000 locuitori (art. 174-176 C. pen. 1969, art. 188-189 NCP)
2004	5,088
2005	4,461
2006	4,022

Anul	Rata infracțiunilor de omor la 100.000 locuitori (art. 174-176 C. pen. 1969, art. 188-189 NCP)
2007	3,696
2008	4,128
2009	3,977
2010	4,109
2011	3,846
2012	4,538
2013	4,020
2014	3,368
2015	3,366

Sursa: Inspectoratul General al Poliției Române, Institutul Național de Statistică - www.insse.ro

Având în vedere elementele valorice cuprinse în tabelul nr. 3, rezultă faptul că, raportat la anul 2004, în anii următori se constată o descreștere a ratei infracțiunilor de omor sesizate la nivelul Poliției Române, tendința generală fiind una descendentală; cea mai mică rată s-a înregistrat în anul 2015, respectiv 3,366 infracțiuni de omor la 100.000 locuitori.

Subsecțiunea 7.1.2. Dinamica infracțiunilor de pruncucidere

În intervalul de referință 2004-2015 au fost sesizate Poliției Române un număr de 429 infracțiuni de pruncucidere (art. 177 C. pen. 1969), dinamica acestora pe ani fiind evidențiată în tabelul nr. 4. Anul 2015 nu va constitui însă un reper în analiza noastră, întrucât, în noul Cod penal, intrat în vigoare la data de 1 februarie 2014, infracțiunea de pruncucidere a fost inclusă într-un grup de infracțiuni diferit – infracțiuni săvârșite asupra unui membru de familie – primind o altă denumire marginală, respectiv „Uciderea ori vătămarea nou-născutului săvârșită de către mamă” (art. 200); această infracțiune nu se regăsește în statisticile privind infracțiunile contra vieții, pe anul 2015.

Tabelul nr. 4. Dinamica infracțiunilor de pruncucidere care au fost sesizate la nivelul Poliției Române, în perioada 2004-2015.

Anul	Infracțiuni de pruncucidere (art. 177 C. pen. 1969)	Creștere sau descreștere în raport cu anul 2004 (%)
2004	61	-
2005	81	+ 32,78
2006	54	- 11,47

Anul	Infracțiuni de pruncucidere (art. 177 C. pen. 1969)	Creștere sau descreștere în raport cu anul 2004 (%)
2007	39	- 36,06
2008	35	- 42,62
2009	35	- 42,62
2010	35	- 42,62
2011	35	- 42,62
2012	33	- 45,90
2013	17	- 72,13
2014	4	- 93,44
2015	-	-
Total	429	-

Sursa: Inspectoratul General al Poliției Române

Așa cum se poate observa din tabelul nr. 4, față de anul 2004, în anul 2005 s-a înregistrat o creștere de 32,78% a numărului infracțiunilor de pruncucidere sesizate la nivelul Poliției Române, pentru ca în anii următori să se înregistreze o serie de scăderi semnificative care au impus o tendință generală descendentală; cea mai mare scădere s-a înregistrat în anul 2014, procentajul negativ fiind de 93,44%.

În continuare, vom face referire la evoluția ratei infracțiunilor de pruncucidere sesizate la nivelul Poliției Române, în perioada 2004-2015 (a se vedea tabelul nr. 5).

Tabelul nr. 5. Dinamica ratei infracțiunilor de pruncucidere sesizate la nivelul Poliției Române, în perioada 2004-2015, raportat la populația medie anuală la nivel național de: 21.521.142 locuitori în anul 2004; 21.382.354 locuitori în anul 2005; 21.257.016 locuitori în anul 2006; 21.130.503 locuitori în anul 2007; 20.635.460 locuitori în anul 2008; 20.440.290 locuitori în anul 2009; 20.294.683 locuitori în anul 2010; 20.199.059 locuitori în anul 2011; 20.095.996 locuitori în anul 2012; 20.020.074 locuitori în anul 2013; 19.947.311 locuitori în anul 2014; 19.870.647 locuitori în anul 2015.

Anul	Rata infracțiunilor de pruncucidere la 100.000 locuitori (art. 177 C. pen. 1969)
2004	0,283
2005	0,378
2006	0,254
2007	0,184

Anul	Rata infracțiunilor de pruncucidere la 100.000 locuitori (art. 177 C. pen. 1969)
2008	0,169
2009	0,171
2010	0,172
2011	0,173
2012	0,164
2013	0,084
2014	0,020
2015	-

Sursa: Inspectoratul General al Poliției Române, Institutul Național de Statistică - www.insse.ro

Având în vedere elementele valorice cuprinse în tabelul nr. 5, rezultă faptul că, raportat la anul 2004, în anul 2005 se constată o creștere a ratei infracțiunilor de pruncucidere sesizate la nivelul Poliției Române, în anii următori fiind însă înregistrate scăderi importante care s-au înscris într-o evoluție generală descendentală; cea mai mică rată s-a înregistrat în anul 2014, respectiv 0,020 infracțiuni de pruncucidere la 100.000 locuitori.

Subsecțiunea 7.1.3. Dinamica infracțiunilor de ucidere din culpă

În intervalul de referință 2004-2015 au fost sesizate Poliției Române un număr de 23.673 infracțiuni de ucidere din culpă (art. 178 C. pen. 1969, art. 192 NCP), dinamica acestora pe ani fiind evidențiată în tabelul nr. 6.

Tabelul nr. 6. Dinamica infracțiunilor de ucidere din culpă care au fost sesizate la nivelul Poliției Române, în perioada 2004-2015.

Anul	Infracțiuni de ucidere din culpă (art. 178 C. pen. 1969, art. 192 NCP)	Creștere sau descreștere în raport cu anul 2004 (%)
2004	1.905	-
2005	2.033	+ 6,71
2006	2.044	+ 7,29
2007	2.199	+ 15,43
2008	2.472	+ 29,76
2009	2.372	+ 24,51